

Informatienota voor de raad

Datum 14 maart 2023

Onderwerp	Fusie Stadkamer - Bibliotheek Kampen
Versienummer	V3.

Portefeuillehouder H.M.M. Schuttenbeld

Informant M van der Kaaij
Afdeling Ruimte en Economie
Telefoon 06 17415997
Email m.van.der.kaaij@zwolle.nl
Bijlage Perspectiefnota 'Het kortste lijntje'

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Instemming van het college met het verzoek van de Stadkamer om per 1 juli 2023 haar bibliotheekfunctie te mogen fuseren met die van de bibliotheek Kampen. Indien deze datum niet haalbaar is, wordt de fusiedatum 1 januari 2024 voorgesteld

Datum 14 maart 2023

[Toelichting op het voorstel](#)**Inleiding**

Het bibliotheekwerk is de afgelopen jaren sterk veranderd. Voordat de bibliotheekwet¹ in 2015 in werking trad, vervulden bibliotheken vooral de rol van aanbieders van een goede, bij de stad passende, collectie boeken. Hedendaagse bibliotheken kennen echter een meer centrale rol in de samenleving, waarin vele maatschappelijke en educatieve taken samenkomen. De bibliotheekfunctie bestaat uit het bevorderen van lezen, leesplezier en geletterdheid bij jeugd en volwassenen en de participatie in de (digitale) samenleving, te weten digitale inclusie en digitaal burgerschap. Daarnaast wordt, in het kader van 'een leven lang ontwikkelen' en het stimuleren van 'blijvende inzetbaarheid' ook steeds meer focus gelegd op het combineren van culturele en maatschappelijk-educatieve activiteiten. Zowel Bibliotheek Kampen als Stadkamer hebben deze transitie voortvarend opgepakt. Zij merken echter dat de steeds breder wordende vraag een beroep doet op zowel de kwaliteit als de omvang van de organisatie en de mensen die er werken. Schaalvergroting zou helpen om in de snel veranderende, maatschappelijke vraag voldoende wendbaar en adaptief te blijven.

In de zomer van 2019 zijn de directeurs van organisaties met een bibliotheekfunctie in Overijssel met elkaar in gesprek gegaan over mogelijke toekomstperspectieven. In dit traject hebben Bibliotheek Kampen en Stadkamer Zwolle elkaar beter leren kennen en zijn van daaruit gestart met het samen oppakken van diverse initiatieven. Dat heeft geresulteerd in de conclusie dat een volledige fusie op korte termijn het meeste oplevert². Het gaat daarbij uitdrukkelijk alleen maar om een fusie van de bibliotheekfunctie van beide organisaties. De functies cultuureducatie en cultuurparticipatie van de Stadkamer blijven buiten de fusie. Voorgestelde fusiedatum: 1 juli 2023. Deze datum is, gezien de door de bibliotheken aangeleverde planning, haalbaar. Indien deze datum toch niet haalbaar blijkt te zijn, dan is de voorgestelde fusiedatum 1 januari 2024.

Kernboodschap

Op grond van artikel 17 van de ASV Zwolle 2022 is in de subsidieverleningsbeschikking voor het jaar 2023 aan de Stadkamer de verplichting opgelegd om aan burgemeester en wethouders toestemming te vragen voor het oprichten van dan wel deelnemen in een rechtspersoon en het wijzigen van de statuten. Gelet daarop vraagt de Stadkamer toestemming aan burgemeester en wethouders om voor het bibliotheekgedeelte te fuseren met bibliotheek Kampen. Het gaat daarbij uitdrukkelijk om een fusie van de bibliotheekfunctie. De functies van de Stadkamer op het gebied van cultuureducatie en cultuurparticipatie blijven buiten de fusie. Ook zal er sprake zijn van een scheiding van administraties. Er zal sprake zijn van een geconsolideerde jaarrekening, op basis van de verschillende onderdelen van Zwolle en Kampen. Burgemeester en wethouders hebben besloten toestemming tot de voorgestelde fusie te verlenen.

Toelichting

¹ Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob)

² Zie perspectiefnota "Het kortste lijntje. Een verkenning naar vormen van niet vrijblijvende samenwerking tussen Bibliotheek Kampen en Stadkamer Zwolle", 17 maart 2022

Datum 14 maart 2023

In andere provincies zijn begin deze eeuw veel bibliotheken gefuseerd tot basisbibliotheken. In Overijssel is dat toen niet gebeurd omdat er al een sterk provinciaal netwerk was. Dit netwerk is echter niet meer voldoende om de verschillende rollen, zoals hierboven in de inleiding omschreven, uit te voeren. Recentelijk zijn ook bibliotheken in Overijssel aan het opschalen (met andere bibliotheken of andere lokale instellingen zoals theaters, welzijn, cultuureducatie). Voorbeelden in Overijssel zijn: Bibliotheek Salland, Kop van Overijssel en een fusie van de bibliotheken in Hengelo, Hof van Twente en Oldenzaal. De verdergaande regionalisering wordt door de provincie gestimuleerd in het project 'Toekomstkracht'.

Effecten

Belangrijke effecten van de fusie zijn:

- Een organisatie die is toegerust op een leven lang leren en ontwikkelen en onderwerpen als laaggeletterdheid, kansengelijkheid, digitalisering en social media. Door de fusie zullen de bibliotheken in staat zijn om meer uiteenlopende specialismen in huis te halen, waarover de bibliotheken ieder afzonderlijk minder goed kunnen beschikken. De bibliotheken ervaren namelijk dat ze alle wettelijke taken en andere opgaven die op hen afkomen individueel minder goed kunnen uitvoeren. Een landelijke en provinciale beweging naar schaalvergroting is bovendien onmiskenbaar: overal fuseren bibliotheken. Het is ligt zelfs voor de hand dat in de toekomst nog meer bibliotheken zullen aansluiten bij deze specifieke fusie.
- De landelijke overheid en de provincie zien steeds meer het belang van een sterke bibliotheek bij het realiseren van culturele, educatieve en maatschappelijke doelen. Hiervoor is steeds vaker geld beschikbaar, al dan niet in de vorm van matching. In 2023 komt er landelijk voor de fysieke bibliotheek circa €19 miljoen beschikbaar, in 2024 circa €39 miljoen. Vanaf 2025 is er structureel circa €54 miljoen beschikbaar. Aanvullend is er structureel €5 miljoen beschikbaar voor de digitale bibliotheek en €4 miljoen voor leesbevordering. Van gemeenten wordt er cofinanciering verwacht van ongeveer 20 procent. Een goed kwalitatief toegeruste bibliotheek zal beter in staat zijn aan de eisen die bij deze extra financieringsmogelijkheden worden gesteld, te voldoen.
- De lokale inbedding blijft geborgd. Sterker nog: een regionale bibliotheekorganisatie is beter in staat de professionaliteit van het werk te organiseren en via die professionaliteit de lokale verankering te ondersteunen. Dit betekent ook dat de bibliotheken in hun communicatie met de inwoners hun huidige namen behouden, dat ze samen blijven werken met lokale partners zoals Sambiq (Kampen) en de C7+ (Zwolle) en dat ze intensiever blijven aansluiten bij de lokale opgaven.
- Het gaat om samengaan op basis van gelijkwaardigheid. Dit is o.a. zichtbaar in de organisatiestructuur: er komt geen 'hoofdkantoor' en alle MT-leden zijn verantwoordelijk voor een inhoudelijk team en twee locatieteams.

Risico's

De risico's zijn minimaal. In verband met de voorgenomen fusie heeft er bij beide organisaties een *due diligence* plaatsgevonden. Voor beide organisaties geldt dat de financiële situatie goed is en in evenwicht qua liquiditeit en solvabiliteit. Zoals bij veel culturele instellingen zullen de verwachte financiële resultaten voor 2022 en 2023 negatief zijn t.g.v. de hoge energieprijzen. Dit is echter een risico dat beide organisaties lopen, los van de voorgenomen fusie. De beide instellingen zijn echter in staat het tekort eenmalig op te vangen dankzij hun vermogenspositie. De te fuseren organisatie is gevraagd om voor de langere termijn een plan van aanpak te maken om de te verwachten tegenvallers op te vangen.

De financiën moeten transparant zijn en geld van de ene gemeente mag niet uitgegeven worden ten behoeve van de bibliotheek in de andere gemeente. Dit realiseren de fuserende bibliotheken door de administratie te scheiden en op gemeenteniveau te begroten en te

Datum 14 maart 2023

verantwoorden. Daarnaast komen er duidelijke afspraken over gezamenlijke kosten en zullen er afspraken worden gemaakt voor het geval een gemeente de subsidie wil wijzigen of beëindigen. Ongeveer 85% van de huidige kosten en 100% van de baten van zowel Kampen als Zwolle kunnen direct worden toegewezen aan de gemeente. Ongeveer 15% van de kosten zijn niet direct toe te wijzen aan een gemeente. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan een deel van de bestuurskosten, kosten van het MT, financiële administratie en een deel van de automatiseringskosten. Deze zullen verdeeld worden op basis van het aantal inwoners.

Financiën

Het fusieproces zal voor de Gemeente Zwolle geen financiële gevolgen hebben. De fusie wordt door de instellingen uit eigen middelen bekostigd.

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer

.